

eul_wid: pcs-af

Ἀρριανὸς ὁ Νικομηδεύς · Arrian of Nicomedia

Periplus of the Black Sea

Περίπλους τοῦ Εὐξείνου Πόντου

Period: Ῥωμαϊκή [Roman](#)

Dialect: Ἀττικίζουσα [Atticizing](#)

Domain: Φιλοσοφία [Philosophy](#)

Format: Πεζός [Prose](#)

Affiliation: [Stoic](#)

- ^{t 1} ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΟΝΤΟΥ Αὐτοκράτορι Καίσαρι Τραϊανῶ Ἀδριανῶ Σεβαστῶ Ἀρριανὸς χαίρειν.
- ^{1 1} Εἰς Τραπεζοῦντα ἤκομεν, πόλιν Ἑλληνίδα, ὡς λέγει ὁ Ξενοφῶν ἐκεῖνος, ἐπὶ θαλάττῃ ὠκισμένην, Σινωπέων ἄποικον, καὶ τὴν μὲν θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐξείνου ἄσμενοι κατείδομεν ὅθεν περ καὶ Ξενοφῶν καὶ σύ.
- ^{1 2} καὶ οἱ βωμοὶ ἀνεστᾶσιν ἤδη, λίθου μέντοι γε τοῦ τραχέος, καὶ τὰ γράμματα διὰ τοῦτο οὐκ εὐδήλα κεχάρακται, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἐπίγραμμα καὶ ἡμαρτημένως γέγραπται, οἷα δὴ ὑπὸ βαρβάρων γραφέν. ἔγνωκα οὖν τοὺς τε βωμοὺς λίθου λευκοῦ ἀναθεῖναι, καὶ τὰ ἐπιγράμματα ἐγχαράξαι εὐσήμοις τοῖς γράμμασιν. ^[5]
- ^{1 3} ὁ μὲν γὰρ ἀνδριὰς ἔστηκεν ὁ σός, τῷ μὲν σχήματι ἡδέως—ἀποδείκνυσιν γὰρ τὴν θάλατταν—, τὴν δὲ ἐργασίαν οὔτε ὁμοίός σοι οὔτε ἄλλως καλός· ὥστε πέμψον ἀνδριάντα ἄξιον ἐπονομάζεσθαι σὸν ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ σχήματι· τὸ γὰρ χωρίον ἐπιτηδεϊότατον εἰς μνήμην αἰώνιον.
- ^{2 1} πεποίηται δὲ καὶ ὁ νεὼς λίθου τετραγώνου οὐ φαῦλος· ἀλλὰ τὸ τοῦ Ἑρμοῦ ἄγαλμα οὔτε τοῦ νεὼ ἄξιόν ἐστιν οὔτε αὐτοῦ τοῦ χωρίου. εἰ δέ σοι δοκεῖ, πέμψον μοι πεντάπουν μάλιστα Ἑρμοῦ ἄγαλμα—τηλικούτον γάρ μοι δοκεῖ ἔσεσθαι ὡς γε πρὸς τὸν νεὼν σύμμετρον—καὶ ἄλλο τοῦ Φιλησίου τετράπουν· οὐ γὰρ ἀπὸ τρόπου δοκεῖ μοι σύνναος καὶ σύμβωμος ἔσεσθαι τῷ προπάτορι. ^[5]
- ^{2 2} καὶ ὁ μὲν τις τῷ Ἑρμῇ, ὁ δὲ τῷ Φιλησίῳ, ὁ δὲ καὶ ἀμφοῖν θύσει παριών. χαριοῦνται δὲ καὶ οὗτοι κάκεῖνοι τῷ τε Ἑρμῇ καὶ τῷ Φιλησίῳ· τῷ μὲν Ἑρμῇ, ὅτι τὸν ἔγγονον αὐτοῦ τιμῶσιν, τῷ δὲ Φιλησίῳ, ὅτι τὸν αὐτοῦ προπάτορα. ^[5]
- ^{2 3} ὡς ἔγωγε καὶ ἐβουθύτησα ἐνταῦθα, οὐχ ὥσπερ ὁ Ξενοφῶν ἐκεῖνος ἐν Κάλπῃς λιμένι ὑφ' ἀμάξης βοῦν λαβὼν δι' ἀπορίαν ἱερείων, ἀλλὰ τῶν Τραπεζουντίων αὐτῶν παρασκευασάντων ἱερεῖον οὐκ ἀγεννές. καὶ ἐσπλαγχνευσάμεθα αὐτόθι καὶ ἐπὶ τοῖς σπλάγχχοις ἐπεσπείσαμεν. ^[5]
- ^{2 4} ὅτῳ δὲ πρῶτῳ τάγαθὰ ἠνυχόμεθα, οὐ λανθάνομέν σε τὸν τε τρόπον τὸν ἡμέτερον οὐκ ἀγνοοῦντα καὶ σαυτῷ συνειδότα ὅτι ἄξιος εἶ ὑπὲρ ὅτου πάντες εὐξαιντο τάγαθὰ καὶ ὅσοι ἡμῶν ἔλαττον ὑπὸ σοῦ εὖ πεπόνθασιν. ἐκ Τραπεζοῦντος δὲ ὁρμηθέντες τῇ μὲν πρώτῃ εἰς Ὑσσου

λιμένα κατήραμεν καὶ τοὺς πεζοὺς τοὺς ταύτη ἐγυμνάσαμεν· ἡ γὰρ τάξις αὕτη, ὡς οἶσθα, πεζῶν ἐστὶν καὶ ἱππέας εἴκοσιν ὅσον εἰς διακονίαν ἔχει· ἀλλὰ καὶ τούτους τὰς λόγχας ἀκοντίσαι ἐδέησεν. ^[5]

3 2 ἐνθένδε ἐπλέομεν τὰ μὲν πρῶτα ταῖς αὖραις ταῖς ἐκ τῶν ποταμῶν πνεούσαις ἔωθεν καὶ ἅμα ταῖς κώπαις διαχρῶμενοι· ψυχραὶ μὲν γὰρ ἦσαν αἱ αὖραι, ὡς λέγει καὶ Ὅμηρος, οὐχ ἱκαναὶ δὲ τοῖς ταχυναυτεῖν βουλομένοις. εἴτα γαλήνην ἐπέλαβεν, ὥστε καὶ ἡμεῖς τῇ εἰρεσίᾳ μόνῃ ἐχρώμεθα. ἔπειτα δὲ ἄφνω νεφέλη ἐπαναστᾶσα ἐξερράγη κατ' εὖρον μάλιστα, καὶ ἐπήνεγκεν πνεῦμα ἐξαίσιον καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἐναντίον, ὅπερ καὶ μόνον ὤνησεν ἡμᾶς· κοίλῃν μὲν γὰρ δι' ὀλίγου τὴν θάλατταν ἐποίησεν, ὡς μὴ κατὰ τὰς κώπας μόνον ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τὰς παρεξιρεσίας ἐπεισεῖν ἡμῖν ἐκατέρωθεν ἀφθόνως τοῦ ὕδατος, τοῦτο δὲ τὸ τραγικόν, 'καὶ τὴν μὲν ἐξαντλοῦμεν, ἢ δ' ἐπεισρέει. ^[5]

3 4 'ἀλλ' οὐ πλάγιόν γε ἦν τὸ κλυδώνιον. ταύτη καὶ ἠνύτομεν μόγις καὶ χαλεπῶς τῇ εἰρεσίᾳ, καὶ μέντοι πολλὰ παθόντες ἤκομεν εἰς τὰς Ἀθήνας. ἔστιν γάρ τοι καὶ ἐν Πόντῳ τῷ Εὐξείνῳ χωρίον οὕτω καλούμενον, καὶ τι καὶ Ἀθηναῖς ἱερόν ἐστιν αὐτόθι Ἑλληνικόν, ὅθεν μοι δοκεῖ καὶ τὸ ὄνομα εἶναι τοῦτο τῷ χωρίῳ, καὶ φρουρίον τι ἐστὶν ἡμελημένον. ^[5]

4 2 ὁ δὲ ὄρμος οἷος ὥρα ἔτους δέχεσθαι οὐ πολλὰς ναῦς καὶ σκέπην ταύταις παρέχειν ἀπὸ νότου ἀνέμου καὶ αὐτοῦ τοῦ εὖρου· σῶζοιτο δ' ἂν καὶ τοῦ βορρᾶ τὰ ὀρμοῦντα πλοῖα, ἀλλὰ οὐ τοῦ γε ἀπαρκίου οὐδὲ τοῦ θρασκίου μὲν ἐν τῷ Πόντῳ, σκίρωνος δὲ ἐν τῇ Ἑλλάδι καλουμένου. ^[5]

4 3 εἰς δὲ τὴν νύκτα βρονταὶ τε σκληραὶ καὶ ἀστραπαὶ κατεῖχον, καὶ πνεῦμα οὐ τὸ αὐτὸ ἔτι, ἀλλὰ εἰς νότον μεθιστήκει, καὶ δι' ὀλίγου ἀπὸ τοῦ νότου εἰς λίβα ἄνεμον, καὶ ταῖς ναυσὶν οὐκέτι ἀσφαλὲς ὁ ὄρμος ἦν.

4 4 πρὶν οὖν παντάπασιν ἀγριωθῆναι τὴν θάλασσαν, ὅσας μὲν αὐτὸ τὸ χωρίον αἱ Ἀθῆναι δέξασθαι ἠδύναντο, ταύτας αὐτοῦ ἐνεωλκήσαμεν, πλὴν τῆς τριήρους· αὕτη γὰρ πέτρα τινὶ ὑφορμοῦσα ἀσφαλῶς ἐσάλευεν.

5 1 τὰς δὲ πολλὰς ἐδόκει πέμπειν εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τοὺς πλησίον νεωλκηθησομένας. καὶ ἐνεωλκήθησαν ὥστε ἀπαθεῖς διαγενέσθαι πάσας πλὴν μιᾶς, ἥντινα ἐν τῷ ὀρμίζεσθαι πρὸ τοῦ καιροῦ ἐπιστρέψασαν πλαγίαν ὑπολαβὼν τὸ κύμα ἐξήνεγκεν εἰς τὴν ἡϊόνα καὶ συνέτριψεν. ^[5]

5 2 ἀπεσώθη μέντοι πάντα, οὐ τὰ ἰστία μόνον καὶ τὰ σκεύη τὰ ναυτικά καὶ οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἦλοι, καὶ ὁ κηρὸς ἀπεξύσθη, ὡς μηδενὸς ἄλλου ἢ ξύλων δεῖσθαι ναυπηγησίων εἰς τὴν κατασκευὴν, ὣν παμπόλλη, ὡς οἶσθα, ἀφθονία ἐστὶν κατὰ τὸν Πόντον. ^[5]

5 3 οὗτος ὁ χειμὼν ἐπὶ δύο ἡμέρας κατεῖχεν, καὶ ἦν ἀνάγκη μένειν. ἐχρῆν γὰρ ἄρα μηδὲ τὰς ἐν τῷ Πόντῳ Ἀθήνας παραπλεῦσαι ἡμᾶς ὥσπερ τινὰ ὄρμον ἔρημον καὶ ἀνώνυμον. ἐνθένδε ἄραντες ὑπὸ μὲν τὴν ἕω πλαγίου τοῦ κλύδωνος ἐπειρώμεθα, προΐούσης δὲ τῆς ἡμέρας βορρᾶς ἐπιπνεύσας ὀλίγος κατέστησε τὴν θάλατταν καὶ διατρεμῆσαι ἐποίησεν.

6 1 καὶ ἦλθομεν πρὸ τῆς μεσημβρίας σταδίους πλείονας ἢ πεντ <ήκοντα καὶ δι> ακοσίους εἰς Ἄψαρον, ἵνα περ αἱ πέντε σπεῖραί εἰσιν ἰδρυμένα. ^[5]

6 2 καὶ τὴν μισθοφορὰν τῇ στρατιᾷ ἔδωκα καὶ τὰ ὅπλα εἶδον καὶ τὸ τεῖχος καὶ τὴν τάφρον καὶ τοὺς κάμνοντας καὶ τοῦ σίτου τὴν παρασκευὴν τὴν ἐνοῦσαν. ἦντινα δὲ ὑπὲρ αὐτῶν τὴν γνώμην ἔσχον, ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς γράμμασιν γέγραπται.

6 3 ὁ δὲ Ἄψαρος τὸ χωρίον λέγουσιν ὅτι Ἀψυρτος ἐκαλεῖτο πάλαι ποτέ· ἐνταῦθα γὰρ τὸν Ἀψυρτον ὑπὸ τῆς Μηδείας ἀποθανεῖν, καὶ τάφος Ἀψύρτου δείκνυται. ἔπειτα διαφθαρῆναι τὸ ὄνομα ὑπὸ τῶν περιοίκων βαρβάρων, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ διέφθαρται· ὁπότε καὶ τὰ Τύανα τὰ ἐν τοῖς Καππαδόκαις Θόανα λέγουσιν ὅτι ὠνομάζετο ἐπὶ Θόαντι τῷ βασιλεῖ τῶν Ταύρων, ὃς τοὺς ἀμφὶ

Ὁρέστην καὶ Πυλάδην διώκων ἄχρι τῆσδε τῆς χώρας ἐλθεῖν φημίζεται καὶ ἐνταῦθα νόσῳ ἀποθανεῖν. ^[5]

7 1 ποταμοὺς δὲ παρημέψαμεν ἐν τῷ παράπλῳ τῷ ἀπὸ Τραπεζοῦντος τόν τε Ὑσσον, ὅτου ἐπώνυμος Ὑσσου λιμὴν, ὃς ἀπέχει Τραπεζοῦντος σταδίου ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν, καὶ τὸν Ὀφιν, ὃς ἀπέχει Ὑσσου λιμένος ἐς ἐνενήκοντα σταδίου μάλιστα καὶ ὀρίζει τὴν Κόλχων χώραν ἀπὸ τῆς Θιαννικῆς. ^[5]

7 2 ἔπειτα τὸν Ψυχρὸν καλούμενον ποταμὸν διέχοντα ὅσον τριάκοντα σταδίου ἀπὸ τοῦ Ὁφews. ἔπειτα τὸν Καλὸν ποταμόν· καὶ οὗτος τριάκοντα διέχει ἀπὸ τοῦ Ψυχροῦ. ἐχόμενος δὲ τοῦ Ψυχροῦ ἐστὶν ὁ Ῥίζιος ποταμός, ἑκατόν εἴκοσι στάδια διέχων ἀπὸ τοῦ Καλοῦ. ^[5]

7 3 καὶ ἀπὸ τούτου τριάκοντα Ἀσκουρος ἄλλος ποταμός, καὶ Ἀδιηνός τις ἀπὸ τοῦ Ἀσκούρου ἐξήκοντα· ἐνθὲνδε εἰς Ἀθήνας ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. ταῖς δὲ Ἀθήναις Ζάγατις ποταμὸς ἐπτὰ μάλιστα στάδια ἀπ' αὐτῶν διέχων πρόσκειται. ἀπὸ δὲ τῶν Ἀθηνῶν ὀρμηθέντες τὸν Πρύτανιν παρημέψαμεν, ἵνα περ καὶ τὰ Ἀγχιάλου βασιλεία ἐστίν. καὶ οὗτος ἀπέχει τεσσαράκοντα στάδια ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν. ^[5]

7 4 τοῦ Πρυτάνεως δὲ ἔχεται ὁ Πυξίτης ποταμός· στάδιοι ἐνενήκοντα ἐν μέσῳ ἀμφοῖν. καὶ ἀπὸ τοῦ Πυξίτου ἐς Ἀρχαβιν ἄλλοι ἐνενήκοντα, ἀπὸ δὲ Ἀρχάβιος εἰς Ἀψαρον ἐξήκοντα. ἀπὸ δὲ Ἀψάρου ἄραντες τὸν Ἀκαμψιν παρημέψαμεν νύκτωρ, ἐς πεντεκαίδεκα σταδίου ἀπέχοντα τοῦ Ἀψάρου. ^[5]

7 5 ὁ δὲ Βαθὺς ποταμὸς ἐβδομήκοντα καὶ πέντε ἀπέχει τούτου, καὶ ὁ Ἀκινάσης ἀπὸ τοῦ Βαθέος ἐνενήκοντα, ἐνενήκοντα δὲ καὶ ἀπὸ Ἀκινάσου ὁ Ἴσις. ναυσίποροι δὲ εἰσὶν ὃ τε Ἀκαμψις καὶ ὁ Ἴσις, καὶ αὖρας τὰς ἐωθινὰς ἰσχυρὰς ἐκπέμπουσιν. ἀπὸ δὲ Ἴσιος τὸν Μώγρον παρημέψαμεν. ἐνενήκοντα στάδιοι μεταξὺ τοῦ Μώγρου εἰσὶν καὶ τοῦ Ἴσιος. καὶ οὗτος ναυσίπορος. ἐνθὲνδε εἰς τὸν Φᾶσιν εἰσεπλεύσαμεν ἐνενήκοντα τοῦ Μώγρου διέχοντα, ποταμῶν ὧν ἐγὼ ἔγνωον κουφότατον ὕδωρ παρεχόμενον καὶ τὴν χροῖαν μάλιστα ἐξηλλαγμένον. ^[5]

8 2 τὴν μὲν γὰρ κουφότητα τῷ τε σταθμῷ τεκμαίροιο ἄν τις, καὶ πρὸς τούτου, ὅτι ἐπιπλεῖ τῇ θαλάσῃ, οὐχὶ δὲ συμμίγνυται, καθάπερ τῷ Πηνειῷ τὸν Τιταρήσιον λέγει ἐπιρρεῖν Ὅμηρος 'καθύπερθεν ἡὺτ' ἔλαιον'.

8 3 καὶ ἦν κατὰ μὲν τοῦ ἐπιρρέοντος βάψαντα γλυκὺ τὸ ὕδωρ ἀνιμήσασθαι, εἰ δὲ εἰς βάθος τις καθῆκεν τὴν κάλπιν, ἀλμυρόν. καίτοι ὁ πᾶς Πόντος πολὺ τι γλυκυτέρου τοῦ ὕδατός ἐστιν ἢ περ ἢ ἔξω θάλασσαν· καὶ τούτου τὸ αἴτιον οἱ ποταμοὶ εἰσὶν, οὔτε πλῆθος οὔτε μέγεθος σταθμητοὶ ὄντες. τεκμήριον δὲ τῆς γλυκύτητος, εἰ τεκμηρίων δεῖ ἐπὶ τοῖς αἰσθήσει φαινομένοις, ὅτι πάντα τὰ βοσκήματα οἱ προσοικουντες τῇ θαλάσῃ ἐπὶ τὴν θάλασσαν κατάγουσιν καὶ ἀπ' αὐτῆς ποτίζουσιν· τὰ δὲ πίνοντά τε ἡδέως ὁράται, καὶ λόγος κατέχει ὅτι καὶ ὠφέλιμον αὐτοῖς τοῦτο τὸ ποτόν ἐστιν τοῦ γλυκέος μᾶλλον. ^[5]

8 5 ἡ δὲ χροὰ τῷ Φάσιδι οἷα ἀπὸ μολίβδου ἢ καττιτέρου βεβαμμένου τοῦ ὕδατος καταστὰν δὲ καθαρώτατον γίγνεται. οὐ τοίνυν νενόμισται εἰσκομίσαι ὕδωρ εἰς τὸν Φᾶσιν τοὺς εἰσπλέοντας εἰς αὐτόν, ἀλλ' ἐπειδὰν εἰσβάλλωσιν ἤδη εἰς τὸν ῥοῦν, παραγγέλλεται πᾶν ἐκχεῖν τὸ ἐνὸν ὕδωρ ἐν ταῖς ναυσίν· εἰ δὲ μή, λόγος κατέχει ὅτι οἱ τούτου ἀμελήσαντες οὐκ εὐπλοοῦσιν. τὸ δὲ ὕδωρ τοῦ Φάσιδος οὐ σήπεται, ἀλλὰ μένει ἀκραιφνὲς καὶ ὑπὲρ δέκατον ἔτος, πλήν γε δὴ ὅτι εἰς τὸ γλυκύτερον μεταβάλλει. εἰσβαλλόντων δὲ εἰς τὸν Φᾶσιν ἐν ἀριστερᾷ ἰδρυται ἡ Φασιανὴ θεός. ^[10]

9 1 εἷη δ' ἂν ἀπὸ γε τοῦ σχήματος τεκμαιρομένῳ ἡ Ῥέα· καὶ γὰρ κύμβαλον μετὰ χεῖρας ἔχει καὶ λέοντας ὑπὸ τῷ θρόνῳ, καὶ κάθηται ὥσπερ ἐν τῷ Μητρώῳ Ἀθήνησιν ἢ τοῦ Φειδίου.

9 2

ένταῦθα καὶ ἡ ἄγκυρα δείκνυται τῆς Ἀργοῦς. καὶ ἡ μὲν σιδηρᾷ οὐκ ἔδοξέ μοι εἶναι παλαιά— καίτοι τὸ μέγεθος οὐ κατὰ τὰς νῦν ἀγκύρας ἐστίν, καὶ τὸ σχῆμα ἀμηγέπη ἐξηλλαγμένη—, ἀλλὰ νεωτέρα μοι ἐφάνη εἶναι τοῦ χρόνου. λιθίνης δέ τινος ἄλλης θραύσματα ἐδείκνυτο παλαιά, ὡς ταῦτα μᾶλλον εἰκάσαι ἐκεῖνα εἶναι τὰ λείψανα τῆς ἀγκύρας τῆς Ἀργοῦς. ἄλλο δὲ οὐδὲν ὑπόμνημα ἦν ένταῦθα τῶν μύθων τῶν ἀμφὶ τὸν Ἰάσονα. ^[5]

9 3 τὸ μέντοι φρουρίον αὐτό, ἵναπερ κάθηνται τετρακόσιοι στρατιῶται ἐπίλεκτοι, τῇ τε φύσει τοῦ χωρίου ὀχυρώτατον εἶναί μοι ἔδοξεν, καὶ ἐν ἐπιτηδειοτάτῳ κεῖσθαι πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ταύτῃ πλεόντων. καὶ τάφος διπλῇ περιβέβληται τῷ τείχει, εὐρεῖα ἑκατέρα. ^[5]

9 4 πάλαι μὲν οὖν γήινον τὸ τεῖχος ἦν, καὶ οἱ πύργοι ξύλινοι ἐφειστήκεσαν· νῦν δὲ ἐκ πλίνθου ὀπτῆς πεποίηται καὶ αὐτὸ καὶ οἱ πύργοι· καὶ τεθεμελίωται ἀσφαλῶς, καὶ μηχαναὶ ἐφεστᾶσιν, καὶ ἐνὶ λόγῳ πᾶσιν ἐξήρτυται πρὸς τὸ μηδὲ πελάσαι ἂν τινα αὐτῷ τῶν βαρβάρων, μήτι γε δὴ εἰς κίνδυνον καταστῆσαι πολιορκίας τοὺς ἐν αὐτῷ φρουροῦντας. ^[5]

9 5 ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸν ὄρμον ἐχρῆν ἀσφαλῆ εἶναι ταῖς ναυσὶ καὶ ὅσα ἔξω τοῦ φρουρίου κατωκεῖτο ὑπὸ τε τῶν πεπαυμένων τῆς στρατείας καὶ τινων καὶ ἄλλων ἐμπορικῶν ἀνθρώπων, ἔδοξέ μοι ἀπὸ τῆς διπλῆς τάφρου, ἣ περιβέβληται τῷ τείχει, ἄλλην τάφρον ἐκβαλεῖν ὡς ἐπὶ τὸν ποταμόν, ἥ τό τε ναύσταθμον περιέξει καὶ τὰς ἔξω τοῦ τείχους οἰκίας. ἀπὸ δὲ τοῦ Φάσιδος Χαρίεντα ποταμὸν παρημεΐψαμεν ναυσίπορον· στάδιοι μεταξὺ ἀμφοῖν ἐνενήκοντα. ^[5]

10 1 καὶ ἀπὸ τοῦ Χαρίεντος ἐς Χῶβον ποταμὸν ναυσίπορον εἰσεπλεύσαμεν ἄλλους ἐνενήκοντα, ἵναπερ καὶ ὠρμίσθημεν. ὧν δὲ ἕνεκα, καὶ ὅσα ένταῦθα ἐπράξαμεν, δηλώσει σοὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ γράμματα. ^[5]

10 2 ἀπὸ δὲ Χῶβου Σιγάμην ποταμὸν παρημεΐψαμεν ναυσίπορον· διέχει δὲ τοῦ Χῶβου σταδίους ἐς δέκα καὶ διακοσίους μάλιστα. ἔχεται δὲ τοῦ Σιγάμου Ταρσούρας ποταμός· στάδιοι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μεταξὺ ἀμφοῖν. ὁ δὲ Ἴππος ποταμὸς τοῦ Ταρσούρου πεντήκοντα σταδίους καὶ ἑκατὸν διέχει, καὶ τοῦ Ἴππου ὁ Ἀστέλεφος τριάκοντα. παραμεΐψαντες δὲ τὸν Ἀστέλεφον εἰς Σεβαστόπολιν ἦκομεν πρὸ μεσημβρίας, ἀπὸ Χῶβου ὀρμηθέντες, σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τοὺς ἀπὸ Ἀστελέφου, ὡς καὶ τὴν μισθοφορὰν τοῖς στρατιώταις δοῦναι τῆς αὐτῆς ἡμέρας, καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὄπλα ἰδεῖν καὶ τοὺς ἱππέας ἀναπηδώντας ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς κάμνοντας καὶ τὸν σῆτον, καὶ τὸ τεῖχος περιελθεῖν καὶ τὴν τάφρον. ^[5]

10 4 στάδιοι ἀπὸ μὲν Χῶβου εἰς Σεβαστόπολιν τριάκοντα καὶ ἑξακόσιοι· ἀπὸ Τραπεζοῦντος δὲ εἰς Σεβαστόπολιν ἐξήκοντα καὶ διακόσιοι καὶ δισχίλιοι. ἡ δὲ Σεβαστόπολις πάλαι Διοσκουριάς ἐκαλεῖτο, ἄποικος Μιλησίων. ἔθνη δὲ παρημεΐψαμεν τάδε. ^[5]

11 1 Τραπεζουντίοις μὲν, καθάπερ καὶ Ξενοφῶν λέγει, Κόλχοι ὄμοροι. καὶ οὗς λέγει τοὺς μαχιμωτάτους καὶ ἐχθροτάτους εἶναι τοῖς Τραπεζουντίοις, ἐκεῖνος μὲν Δρίλλας ὀνομάζει, ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν οἱ Σάννοι οὗτοι εἶναι. καὶ γὰρ μαχιμώτατοί εἰσιν εἰς τοῦτο ἔτι καὶ τοῖς Τραπεζουντίοις ἐχθρότατοι, καὶ χωρία ὀχυρὰ οἰκοῦσιν, καὶ ἔθνος ἀβασίλευτον, πάλαι μὲν καὶ φόρου ὑποτελὲς Ῥωμαίοις, ὑπὸ δὲ τοῦ ληστεύειν οὐκ ἀκριβοῦσιν τὴν φορὰν. ^[5]

11 2 ἀλλὰ νῦν γε διδόντος θεοῦ ἀκριβώσουσιν, ἢ ἐξελοῦμεν αὐτούς. τούτων δὲ ἔχονται Μαχέλονες καὶ Ἡνίοχοι· βασιλεὺς δ' αὐτῶν Ἀγχίαλος. Μαχελόνων δὲ καὶ Ἡνιόχων ἐχόμενοι Ζυδρεῖται· Φαρασμάνου οὗτοι ὑπήκοοι. Ζυδρεϊτῶν δ' ἐχόμενοι Λαζοί· βασιλεὺς δὲ Λαζῶν Μαλάσσας, ὃς τὴν βασιλείαν παρὰ σοῦ ἔχει. ^[5]

11 3 Λαζῶν δὲ Ἀψίλαι ἔχονται· βασιλεὺς δὲ αὐτῶν Ἰουλιανός· οὗτος ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔχει. Ἀψίλαις δὲ ὄμοροι Ἀβασκοί· καὶ Ἀβασκῶν βασιλεὺς Ῥησμάγας· καὶ οὗτος παρὰ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔχει. Ἀβασκῶν δὲ ἐχόμενοι Σανίγαι, ἵναπερ καὶ ἡ Σεβαστόπολις ὥκισται· Σανιγῶν βασιλεὺς Σπαδάγας ἐκ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔχει. μέχρι μὲν δὴ Ἀψάρου ὡς πρὸς ἔω

ἐπλέομεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Εὐξείνου, ὁ δὲ Ἄψαρος πέρας ἐφάνη μοι εἶναι κατὰ μήκος τοῦ Πόντου·
ἔνθεν γὰρ ἤδη πρὸς ἄρκτον ὁ πλοῦς ἡμῖν ἐγίνετο ἔστε ἐπὶ Χῶβον ποταμόν, καὶ ὑπὲρ τὸν Χῶβον
ἐπὶ τὸν Σιγάμην. ^[5]

- 11 4 ἀπὸ δὲ Σιγάμου ἐκάμπτομεν εἰς τὴν λαιὰν πλευρὰν τοῦ Πόντου ἔστε ἐπὶ τὸν Ἴππον ποταμόν.
- 11 5 ἀπὸ δὲ τοῦ Ἴππου ὡς ἐπ' Ἀστελέφον καὶ Διοσκουριάδα καταφανῶς ἤδη ἐπ' ἀριστερὰ τοῦ
Πόντου ἐπλέομεν, καὶ ὁ πλοῦς ἡμῖν πρὸς ἡλίου δυομένου ἐγίνετο· ὡς δὲ ὑπεστρέφομεν ἀπὸ τοῦ
Ἀστελέφου ἐπὶ Διοσκουριάδα, κατείδομεν τὸν Καύκασον τὸ ὄρος, τὸ ὕψος μάλιστα κατὰ τὰς
Ἄλπεις τὰς Κελτικές, καὶ τοῦ Καυκάσου κορυφὴ τις ἐδείκνυτο—Στρόβιλος τῇ κορυφῇ ὄνομα—,
ἵναπερ ὁ Προμηθεὺς κρεμασθῆναι ὑπὸ Ἥφαιστου κατὰ πρόσταξιν Διὸς μυθεύεται. τὰ δὲ ἀπὸ
Βοσπόρου τοῦ Θρακίου ἔστε ἐπὶ Τραπεζοῦντα πόλιν ὧδε ἔχει. ^[5]
- 12 2 τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Οὐρίου διέχει ἀπὸ Βυζαντίου σταδίου εἴκοσι καὶ ἑκατόν, καὶ ἐστὶν
στενότατον ταύτῃ τὸ στόμα τοῦ Πόντου καλούμενον, καθ' ὃ τι εἰσβάλλει εἰς τὴν Προποντίδα.
ταῦτα μὲν εἰδότε σοι λέγω.
- 12 3 ἀπὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ πλέοντι ἐν δεξιᾷ Ῥήβας ποταμός· σταδίου διέχει τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς
ἐνενήκοντα. ἔπειτα Μέλαινα ἄκρα ὧδε καλουμένη, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἀπὸ Μελαίνης
ἄκρας ἐς Ἀρτάνην ποταμόν, ἵνα καὶ ὄρμος ναυσὶ μικραῖς πρὸς ἱερῷ Ἀφροδίτης, πεντήκοντα
ἄλλοι καὶ ἑκατόν. ^[5]
- 12 4 ἀπὸ δὲ Ἀρτάνου εἰς Ψίλιν ποταμόν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ πλοῖα μικρὰ ὀρμίζοιτο ἂν πρὸς
τῇ πέτρᾳ τῇ ἀνεχούσῃ οὐ πόρρω ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῶν ἐκβολῶν. ἐνθένδε εἰς Κάλπης λιμένα
δέκα καὶ διακόσιοι στάδιοι.
- 12 5 ὁ δὲ Κάλπης λιμὴν ὁποῖόν τι χωρίον ἐστὶν καὶ ὁποῖος ὄρμος, καὶ ὅτι πηγὴ ἐν αὐτῷ ψυχροῦ καὶ
καθαροῦ ὕδατος, καὶ ὅτι ὕλαι πρὸς τῇ θαλάσῃ ξύλων ναυπηγησίμων, καὶ αὗται ἔνθηροι,
ταῦτα Ξενοφῶντι τῷ πρεσβυτέρῳ λέλεκται. ἀπὸ Κάλπης λιμένος εἰς Ῥόην στάδιοι εἴκοσιν·
ὄρμος ναυσὶ μικραῖς. ^[5]
- 13 1 ἀπὸ Ῥόης εἰς Ἀπολλωνίαν νῆσον σμικράν, ὀλίγον διέχουσιν τῆς ἡπείρου, ἄλλοι εἴκοσι. λιμὴν
ὑπὸ τῇ νησίδι. καὶ ἔνθεν εἰς Χηλὰς στάδιοι εἴκοσιν. ἀπὸ Χηλῶν ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν, ἵναπερ
Σαγγάριος ποταμός ἐσβάλλει εἰς τὸν Πόντον. ^[5]
- 13 2 ἐνθένδε εἰς τοῦ Ὑπίου τὰς ἐκβολὰς ἄλλοι ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. εἰς δὲ Λιλαῖον ἐμπόριον ἀπὸ
τοῦ Ὑπίου στάδιοι ἑκατόν, καὶ ἀπὸ τοῦ Λιλαίου εἰς Ἑλαιον ἐξήκοντα. ἐνθένδε ἐς Κάλπητα, ἄλλο
ἐμπόριον, εἴκοσι καὶ ἑκατόν.
- 13 3 ἀπὸ Κάλπητος ἐς Λύκον ποταμόν ὀγδοήκοντα, ἀπὸ δὲ Λύκου εἰς Ἡράκλειαν πόλιν Ἑλληνίδα
Δωρικήν, Μεγαρέων ἄποικον, στάδιοι εἴκοσιν. ἐν Ἡρακλείᾳ ὄρμος ναυσίν. ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας
ἐπὶ μὲν τὸ Μητρῶον καλούμενον στάδιοι ὀγδοήκοντα.
- 13 4 ἐνθένδε εἰς τὸ Ποσείδειον τεσσαράκοντα, καὶ ἔνθεν εἰς Τυνδαρίδας πέντε καὶ τεσσαράκοντα,
πέντε δὲ καὶ δέκα ἔνθεν ἐπὶ τὸ Νυμφαῖον. καὶ ἀπὸ τοῦ Νυμφαίου ἐπὶ τὸν Ὀξίαν ποταμόν
τριάκοντα. καὶ ἀπὸ Ὀξίνου εἰς Σανδαράκην ἐνενήκοντα. ^[5]
- 13 5 Σανδαράκη ὄρμος ναυσὶ σμικραῖς. ἐνθένδε εἰς Κρηνίδας ἐξήκοντα. καὶ ἀπὸ Κρηνίδων εἰς
Ψύλλαν ἐμπόριον τριάκοντα. ἐνθένδε εἰς Τίον, πόλιν Ἑλληνίδα Ἰωνικήν, ἐπὶ θαλάττῃ
οἰκουμένην, Μιλησίων καὶ ταύτην ἄποικον, ἐνενήκοντα. ἀπὸ δὲ Τίου εἰς Βιλλαῖον ποταμόν
στάδιοι εἴκοσιν. ἀπὸ δὲ Βιλλαίου ἐπὶ τὸν Παρθένιον ποταμόν στάδιοι ἑκατόν. ^[5]
- 13 6 μέχρι τοῦδε Θραῖκες οἱ Βιθυνοὶ νέμονται, ὧν καὶ Ξενοφῶν ἐν τῇ συγγραφῇ μνήμην ἐποίησατο
ὅτι μαχιμώτατοι εἶεν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ τὰ πολλὰ κακὰ ἢ στρατιὰ τῶν Ἑλλήνων ὅτι ἐν

τῇδε τῇ χώρᾳ ἔπαθεν, ἐπειδὴ ἀπεχωρίσθησαν οἱ Ἀρκάδες ἀπὸ τε τῆς Χειρισόφου καὶ τῆς
Ξενοφῶντος μερίδος. τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε ἤδη Παφλαγονία. ^[5]

14 1 ἀπὸ Παρθενίου ἐς Ἀμαστριν πόλιν Ἑλληνίδα στάδιοι ἐνενήκοντα· ὄρμος ναυσίν. ἔνθεν εἰς
Ἐρυθίνους ἐξήκοντα. καὶ ἀπὸ Ἐρυθίνων εἰς Κρῶμναν ἄλλοι ἐξήκοντα.

14 2 ἐνθένδε εἰς Κυτόρων ἐνενήκοντα. ὄρμος ναυσίν ἐν Κυτῳρῳ. καὶ ἀπὸ Κυτῳρου εἰς Αἰγιαλοὺς
ἐξήκοντα. ἐς δὲ Θύμνην ἐνενήκοντα.

14 3 καὶ εἰς Κάραμβιν εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ἐνθένδε εἰς Ζεφύριον ἐξήκοντα. ἀπὸ δὲ Ζεφυρίου εἰς
Ἀβώνου τεῖχος, πόλιν σμικράν, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ὄρμος ναυσίν οὐκ ἀσφαλής, σαλεύοιεν
δ' ἂν ἀπαθεῖς, εἰ μὴ μέγας χειμῶν κατέχοι. ἀπὸ δὲ Ἀβώνου τείχους ἐς Αἰγινήτην ἄλλοι
πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἐνθένδε εἰς Κίνωλιν ἐμπόριον ἄλλοι ἐξήκοντα. καὶ ἐν Κινῳλει
σαλεύοιεν ἂν νῆες ὥρᾳ ἔτους. ^[5]

14 4 ἀπὸ δὲ Κινῳλίου ἐς Στεφάνην ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν· ὄρμος ναυσίν ἀσφαλής. ἀπὸ δὲ
Στεφάνης εἰς Ποταμοὺς πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἐνθένδε εἰς Λεπτὴν ἄκραν ἑκατόν καὶ εἴκοσιν.
ἀπὸ δὲ Λεπτῆς ἄκρας ἐς Ἀρμένην ἐξήκοντα· λιμὴν αὐτόθι. καὶ Ξενοφῶν τῆς Ἀρμένης
ἐμνημόνευσεν. ^[5]

14 5 καὶ ἔνθεν εἰς Σινώπην στάδιοι τεσσαράκοντα· Σινωπεῖς Μιλησίων ἄποικοι. ἀπὸ δὲ Σινώπης εἰς
Κάρουσαν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· σάλος ναυσίν. ἐνθένδε εἰς Ζάγωρα ἄλλοι αὖ πεντήκοντα καὶ
ἑκατόν. ἐνθένδε εἰς τὸν Ἄλυν ποταμὸν τριακόσιοι. οὗτος ὁ ποταμὸς πάλαι μὲν ὄρος ἦν τῆς
Κροίσου βασιλείας καὶ τῆς Περσῶν, νῦν δὲ ὑπὸ τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ ῥέει, οὐκ ἀπὸ
μεσημβρίας, ὥς λέγει Ἡρόδοτος, ἀλλὰ ἀπὸ ἀνίσχοντος ἡλίου. ^[5]

15 1 καθ' ὅ τι δὲ εἰσβάλλει εἰς τὸν Πόντον, ὀρίζει τὰ Σινωπέων καὶ Ἀμισηνῶν ἔργα. ἀπὸ δὲ Ἄλυος
ποταμοῦ ἐς Ναύσταθμον στάδιοι ἐνενήκοντα, ἵναπερ καὶ λίμνη ἐστίν. ^[5]

15 2 ἐνθένδε ἐς Κωνώπιον ἄλλην λίμνην ἄλλοι αὖ πεντήκοντα. ἀπὸ δὲ Κωνωπίου ἐς Εὐσήνην
ἑκατόν καὶ εἴκοσιν.

15 3 ἐνθένδε εἰς Ἀμισὸν ἑκατόν καὶ ἐξήκοντα. Ἀμισός, πόλις Ἑλληνίς, Ἀθηναίων ἄποικος, ἐπὶ
θαλάττῃ οἰκεῖται. ἀπὸ δὲ Ἀμισοῦ εἰς Ἀγκῶνα λιμένα, ἵναπερ καὶ ὁ Ἴρις εἰσβάλλει εἰς τὸν
Πόντον, στάδιοι ἐξήκοντα καὶ ἑκατόν. ἀπὸ δὲ τοῦ Ἴριος τῶν ἐκβολῶν ἐς Ἡράκλειον ἐξήκοντα
καὶ τριακόσιοι· ὄρμος ναυσίν. ἐνθένδε ἐπὶ τὸν Θερμῳδοντα ποταμὸν τεσσαράκοντα. οὗτος ὁ
Θερμῳδων ἐστίν, ἵναπερ αἱ Ἀμαζόνες οἰκῆσαι λέγονται. ἀπὸ δὲ Θερμῳδοντος εἰς Βῆριν
ποταμὸν στάδιοι ἐνενήκοντα. ^[5]

16 1 ἐνθένδε εἰς Θόαριν ποταμὸν ἐξήκοντα. ἀπὸ δὲ Θοάριος ἐς Οἰνὸν τριάκοντα. ἀπὸ Οἰνός ἐς
Φιγαμοῦντα ποταμὸν τεσσαράκοντα. ἐνθένδε εἰς Φαδισάνην φρούριον πεντήκοντα καὶ ἑκατόν.

16 2 ἐνθένδε εἰς Πολεμώνιον πόλιν στάδιοι δέκα. ἀπὸ Πολεμωνίου εἰς ἄκραν Ἰασόνιον καλουμένην
στάδιοι τριάκοντα καὶ ἑκατόν. ἐνθένδε εἰς Κιλίκων νῆσον πεντεκαίδεκα στάδιοι.

16 3 ἀπὸ δὲ Κιλίκων νήσου ἐς Βοῶνα πέντε καὶ ἑβδομήκοντα. ἐν Βοῶνι ὄρμος ναυσίν. ἐνθένδε εἰς
Κοτύωρα ἐνενήκοντα. ταύτης ὡς πόλεως Ξενοφῶν ἐμνημόνευσεν, καὶ λέγει Σινωπέων
ἄποικον εἶναι· νῦν δὲ κώμη ἐστίν, καὶ οὐδὲ αὕτη μεγάλη. ἀπὸ Κοτυῳρων ἐς Μελάνθιον
ποταμὸν στάδιοι μάλιστα ἐξήκοντα. ἐνθένδε εἰς Φαρματηνὸν ἄλλον ποταμὸν πεντήκοντα καὶ
ἑκατόν. καὶ ἔνθεν εἰς Φαρνακείαν εἴκοσιν καὶ ἑκατόν. ^[5]

16 4 αὕτη ἡ Φαρνακεία πάλαι Κερασσοὺς ἐκαλεῖτο, Σινωπέων καὶ αὕτη ἄποικος. ἐνθένδε ἐς τὴν
Ἀρητιάδα νῆσον τριάκοντα. καὶ ἔνθεν ἐς Ζεφύριον εἴκοσι καὶ ἑκατόν· ὄρμος ναυσίν. ἀπὸ δὲ
Ζεφυρίου εἰς Τρίπολιν στάδιοι ἐνενήκοντα. ἐνθένδε ἐς τὰ Ἀργύρια στάδιοι εἴκοσιν. ^[5]

16 5

ἐκ δὲ τῶν Ἀργυρίων εἰς Φιλοκάλειαν ἐνενήκοντα. ἐνθὲνδε ἐς Κόραλλα ἑκατόν. ἀπὸ δὲ Κοράλλων εἰς Ἱερὸν ὄρος πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἀπὸ δὲ Ἱεροῦ ὄρους εἰς Κορδύλην τεσσαράκοντα ὅρμος ναυσίν.

- 16 6 ἀπὸ δὲ Κορδύλης ἐς Ἑρμώνασσαν πέντε καὶ τεσσαράκοντα. καὶ δεῦρο ὅρμος. ἀπὸ δὲ Ἑρμωνάσσης εἰς Τραπεζοῦντα στάδιοι ἐξήκοντα. ἐνταῦθα σὺ ποιεῖς λιμένα· πάλαι γάρ, ὅσον ἀποσαλεύειν ὥρα ἔτους, ὅρμος ἦν. τὰ δὲ ἀπὸ Τραπεζοῦντος διαστήματα μέχρι Διοσκουριάδος προεῖρηται διὰ τῶν ποταμῶν ἀναμετρηθέντα.
- 17 1 ἀθροίζονται δὲ ἀπὸ Τραπεζοῦντος εἰς Διοσκουριάδα, τὴν νῦν Σεβαστόπολιν καλουμένην, στάδιοι δισχίλιοι διακόσιοι ἐξήκοντα. τάδε μὲν οὖν τὰ ἀπὸ Βυζαντίου πλεόντων ἐπὶ δεξιὰ ὡς ἐπὶ Διοσκουριάδα, ἐς ὅπερ στρατόπεδον τελευτᾷ Ῥωμαίοις ἡ ἐπικράτεια ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντων εἰς τὸν Πόντον. ^[5]
- 17 3 ἐπεὶ δὲ ἐπυθόμην Κότυν τετελευτηκέναι, τὸν βασιλέα τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου, ἐπιμελὲς ἐποιησάμην καὶ τὸν μέχρι τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου πλοῦν δηλῶσαι σοι, ὡς, εἴ τι βουλευόιο περὶ τοῦ Βοσπόρου, ὑπάρχειν σοι καὶ τόνδε τὸν πλοῦν μὴ ἀγνοοῦντι βουλευσασθαι. ὁρμηθεῖσιν οὖν ἐκ Διοσκουριάδος πρῶτος ἂν εἴη ὅρμος ἐν Πιτυοῦντι· στάδιοι τριακόσιοι πεντήκοντα. ^[5]
- 18 1 ἐνθὲνδε ἐς τὴν Νιτικὴν στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, ἵναπερ πάλαι ᾧκει ἔθνος Σκυθικόν, οὗ μνήμην ποιεῖται ὁ λογοποιὸς Ἡρόδοτος, καὶ λέγει τούτους εἶναι τοὺς φθειροτρωκτέοντας· καὶ γὰρ εἰς τοῦτο ἔτι ἡ δόξα ἡ αὐτὴ ὑπὲρ αὐτῶν κατέχει.
- 18 2 ἐκ δὲ Νιτικῆς ἐς Ἀβασκὸν ποταμὸν στάδιοι ἐνενήκοντα. ὁ δὲ Βόργυς τοῦ Ἀβάσκου διέχει σταδίους ἑκατόν καὶ εἴκοσιν, καὶ ὁ Νῆσις τοῦ Βόργυος, ἵναπερ καὶ Ἡράκλειον ἄκρα ἀνέχει, σταδίους ἐξήκοντα. ^[5]
- 18 3 ἀπὸ δὲ Νήσιος ἐς Μασαΐτικὴν στάδιοι ἐνενήκοντα. ἐνθὲνδε εἰς Ἀχαιοῦντα στάδιοι ἐξήκοντα, ὅσπερ ποταμὸς διορίζει Ζιλχοὺς καὶ Σανίγας. Ζιλχῶν βασιλεὺς Σταχέμφαξ. καὶ οὗτος παρὰ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔσχεν. ἀπὸ δὲ Ἀχαιοῦντος εἰς Ἡράκλειαν ἄκραν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν στάδιοι. ἐνθὲνδε εἰς ἄκραν, ἵναπερ σκέπη ἐστὶν ἀνέμου θρασκίου καὶ βορρᾶ, ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. ^[5]
- 18 4 ἐνθὲνδε εἰς τὴν καλουμένην Παλαιὰν Λαζικὴν εἴκοσιν καὶ ἑκατόν στάδιοι. ἐνθὲνδε ἐς τὴν Παλαιὰν Ἀχαιῖαν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, καὶ ἔνθεν ἐς Πάγρας λιμένα πεντήκοντα καὶ τριακόσιοι. ἀπὸ δὲ Πάγρας λιμένος εἰς Ἱερὸν λιμένα ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. ἐνθὲνδε εἰς Σινδικὴν τριακόσιοι. ἀπὸ δὲ Σινδικῆς εἰς Βόσπορον τὸν Κιμμέριον καλούμενον καὶ πόλιν τοῦ Βοσπόρου Παντικάπαιον τεσσαράκοντα καὶ πεντακόσιοι. ^[5]
- 19 1 ἐνθὲνδε ἐπὶ Τάναϊν ποταμὸν ἐξήκοντα, ὃς λέγεται ὀρίζειν ἀπὸ τῆς Ἀσίας τὴν Εὐρώπην. καὶ ὁρμᾶται μὲν ἀπὸ λίμνης τῆς Μαιώτιδος, ἐσβάλλει δὲ εἰς θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐξείνου Πόντου. ^[5]
- 19 2 καίτοι Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ Λυομένῳ τὸν Φᾶσιν ὄρον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ποιεῖ. λέγουσι γοῦν <παρ’> αὐτῷ οἱ Τιτᾶνες πρὸς τὸν Προμηθεᾶ ὅτι “ἤκομεν τοὺς σοὺς ἄθλους τούσδε, Προμηθεῦ, δεσμοῦ τε πάθος τόδ’ ἐποψόμενοι.” ἔπειτα καταλέγουσιν ὅσην χώραν ἐπῆλθον· “πῇ μὲν δίδυμον χθονὸς Εὐρώπης μέγαν ἡδ’ Ἀσίας τέρμονα Φᾶσιν.” τῆς δὲ λίμνης τῆς Μαιώτιδος περίπλους ἐν κύκλῳ λέγεται σταδίων ἅμφι τοὺς ἐνακισχιλίους. ^[5]
- 19 3 ἀπὸ δὲ Παντικάπαιου εἰς κώμην Καζέκα ἐπὶ θαλάττῃ ὠκισμένην στάδιοι εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι. ἐνθὲνδε ἐς Θεοδοσίαν πόλιν ἐρήμην στάδιοι ὀγδοήκοντα καὶ διακόσιοι.
- 19 4 καὶ αὕτη πάλαι ἦν Ἑλλὰς πόλις Ἰωνικὴ, Μιλησίων ἄποικος, καὶ μνήμη ἐστὶν αὐτῆς ἐν πολλοῖς γράμμασιν. ἐνθὲνδε εἰς λιμένα Σκυθοταύρων ἔρημον στάδιοι διακόσιοι καὶ ἔνθεν εἰς Λαμπάδα

τῆς Ταυρικῆς στάδιοι ἑξακόσιοι. ἀπὸ δὲ Λαμπάδος εἰς Συμβόλου λιμένα, Ταυρικὸν καὶ τοῦτον, στάδιοι εἴκοσι καὶ πεντακόσιοι. ^[5]

19 5 καὶ ἔνθεν ἐς Χερρόνησον τῆς Ταυρικῆς ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. ἀπὸ δὲ Χερρονήσου ἐς Κερκινίτιν στάδιοι ἑξακόσιοι, καὶ ἀπὸ Κερκινίτιδος ἐς Καλὸν λιμένα, Σκυθικὸν καὶ τοῦτον, ἄλλοι ἑπτακόσιοι. ἐκ δὲ Καλοῦ λιμένος ἐς Ταμυράκην τριακόσιοι· ἔσω δὲ τῆς Ταμυράκης λίμνη ἐστὶν οὐ μεγάλη. ^[5]

20 1 καὶ ἔνθεν εἰς τὰς ἐκροὰς τῆς λίμνης ἄλλοι τριακόσιοι. ἐκ δὲ τῶν ἐκροῶν τῆς λίμνης ἐς Ἡϊόνας στάδιοι ὀγδοήκοντα καὶ τριακόσιοι. καὶ ἔνθεν ἐς ποταμὸν Βορυσθένην πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ^[5]

20 2 κατὰ δὲ τὸν Βορυσθένην ἄνω πλέοντι πόλις Ἑλλάς ὄνομα Ὀλβία πεπόλισται. ἀπὸ δὲ Βορυσθένους ἐπὶ νῆσον σμικράν, ἐρήμην καὶ ἀνώνυμον, στάδιοι ἐξήκοντα. καὶ ἔνθεν εἰς Ὀδησσὸν ὀγδοήκοντα. ἐν Ὀδησσῷ ὄρμος ναυσίν. ἀπὸ δὲ Ὀδησσοῦ ἔχεται Ἰστριανῶν λιμὴν. στάδιοι ἐς αὐτὸν πεντήκοντα καὶ διακόσιοι. ^[5]

20 3 ἐνθένδε ἔχεται Ἰσιακῶν λιμὴν. στάδιοι ἐς αὐτὸν πεντήκοντα. καὶ ἔνθεν εἰς τὸ Ψιλὸν καλούμενον στόμα τοῦ Ἰστρου διακόσιοι καὶ χίλιοι. τὰ δὲ ἐν μέσῳ ἔρημα καὶ ἀνώνυμα. κατὰ τοῦτο μάλιστα τὸ στόμα ἐπ' εὐθὺ πλέοντι ἀνέμῳ ἀπαρκίᾳ ἰδίως <καλουμένῳ ἔσ> τὸ πέλαγος νῆσος πρόκειται, ἦντινα οἱ μὲν Ἀχιλλέως νῆσον, οἱ δὲ Δρόμον Ἀχιλλέως, οἱ δὲ Λευκὴν ἐπὶ τῆς χροιάς ὀνομάζουσιν.

21 1 ταύτην λέγεται Θέτις ἀνεῖναι τῷ παιδί, καὶ ταύτην οἰκεῖν τὸν Ἀχιλλέα. καὶ νεῶς ἐστὶν ἐν αὐτῇ τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ ξόανον τῆς παλαιᾶς ἐργασίας. ^[5]

21 2 ἡ δὲ νῆσος ἀνθρώπων μὲν ἐρήμη ἐστίν, νέμεται δὲ αἰξίν οὐ πολλαῖς. καὶ ταύτας μὲν ἀνατιθέναι λέγονται τῷ Ἀχιλλεῖ ὅσοι αἰεὶ προσίσχουσιν. καὶ γὰρ καὶ ἄλλα πολλὰ ἀναθήματα ἀνάκειται ἐν τῷ νεῷ, φιάλαι καὶ δακτύλιοι καὶ λίθοι τῶν πολυτελεστέρων· ταῦτα ξύμπαντα χαριστήρια τῷ Ἀχιλλεῖ. καὶ ἀνάκειται καὶ ἐπιγράμματα, τὰ μὲν Ῥωμαϊκῶς τὰ δὲ Ἑλληνικῶς πεποιημένα ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μέτρῳ, ἔπαινοι τοῦ Ἀχιλλέως, ἔστιν δὲ ἅ καὶ τοῦ Πατρόκλου· καὶ γὰρ καὶ τὸν Πάτροκλον τιμῶσιν σὺν τῷ Ἀχιλλεῖ ὅσοι τῷ Ἀχιλλεῖ χαρίζεσθαι ἐθέλουσιν. ^[5]

21 3 ὄρνιθες δὲ πολλοὶ αὐλίζονται ἐν τῇ νήσῳ, λάροι καὶ αἰθυαὶ καὶ κορώναι αἱ θαλάσσιοι τὸ πλῆθος οὐ σταθμητοί.

21 4 οὗτοι οἱ ὄρνιθες θεραπεύουσιν τοῦ Ἀχιλλέως τὸν νεῶν. ἔωθεν ὁσημέραι καταπέτονται εἰς τὴν θάλασσαν· ἔπειτα ἀπὸ τῆς θαλάσσης βεβρεγμένοι τὰ πτερὰ σπουδῇ αὐτῶν εἰσπέτονται εἰς τὸν νεῶν, καὶ ραίνουσιν τὸν νεῶν. ἐπειδὴν δὲ καλῶς ἔχη, οἱ δὲ ἐκκαλύδνουν αὐτὸν τὸ ἔδαφος τοῖς πτεροῖς. οἱ δὲ καὶ τάδε ἱστοροῦσιν. ^[5]

22 1 τῶν προσεσχηκότων τῇ νήσῳ ἱερεῖα τοὺς μὲν ἐξεπίτηδες πλέοντας ἐς αὐτὴν ἐπὶ ταῖς ναυσὶν κομίζειν, καὶ τούτων τὰ μὲν καταθύειν τὰ δὲ ἀφιέναι τῷ Ἀχιλλεῖ· τοὺς δὲ τινὰς ὑπὸ χειμῶνος ἐξαναγκασθέντας προσέχειν, καὶ τούτους παρ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ αἰτεῖν ἱερεῖον, χρωμένους περὶ τῶν ἱερείων, εἰ λῶόν σφισιν καὶ ἄμεινον θῆσαι ὅτι περ αὐτοῖς τῇ γνώμῃ ἐπιλέξαιντο νεμόμενον, τιμὴν ἅμα καταβάλλοντες τὴν ἀξίαν σφισιν δοκοῦσαν. ^[5]

22 3 εἰ δὲ ἀπαγορεύοι ὁ χρησμός— εἶναι γὰρ χρησμοὺς ἐν τῷ νεῷ—, προσβάλλειν τῇ τιμῇ· εἰ δὲ ἔτι ἀπαγορεύοι, ἔτι προσβάλλειν. συγχωρήσαντος δὲ γινώσκειν ὅτι ἀποχρῶσα ἡ τιμὴ ἐστίν.

22 4 τὸ δὲ ἱερεῖον ἴστασθαι ἐπὶ τῷδε αὐτόματον, μηδὲ ἀποφεύγειν ἔτι. καὶ τοῦτο δὴ πολὺ ἀνακεῖσθαι τὸ ἀργύριον τῷ ἥρῳ τὰς τιμὰς τῶν ἱερείων. φαίνεσθαι δὲ ἐνύπνιον τὸν Ἀχιλλέα τοῖς μὲν προσχοῦσι τῇ νήσῳ, τοῖς δὲ καὶ πλέουσιν, ἐπειδὴν οὐ πόρρῳ αὐτῆς ἀπόσχωσιν, καὶ φράζειν ὅπου προσχεῖν τῆς νήσου ἄμεινον καὶ ὅπου ὀρμίσασθαι.

- 23 1 οἱ δὲ καὶ ὕπαρ λέγουσιν φανῆναί σφισιν ἐπὶ τοῦ ἴστοῦ ἢ ἐπ' ἄκρου τοῦ κέρως τὸν Ἀχιλλέα, καθάπερ τοὺς Διοσκόρους· τοσόνδε μόνον τῶν Διοσκούρων μείον ἔχειν τὸν Ἀχιλλέα, ὅσον οἱ μὲν Διόσκουροι τοῖς πανταχοῦ πλοῖζομένοις ἐναργεῖς φαίνονται καὶ φανέντες σωτῆρες γίνονται, ὃ δὲ τοῖς πελάζουσιν ἤδη τῇ νήσῳ. ^[5]
- 23 2 οἱ δὲ καὶ τὸν Πάτροκλόν σφισιν ὀφθῆναι ἐνύπνιον λέγουσιν.
- 23 3 τάδε μὲν ὑπὲρ τῆς νήσου τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἀκοὴν ἀνέγραψα τῶν ἢ αὐτῶν προσχόντων ἢ ἄλλων πεπυσμένων· καί μοι δοκεῖ οὐκ ἄπιστα εἶναι.
- 23 4 Ἀχιλλέα γὰρ ἐγὼ πείθομαι εἶπερ τινὰ καὶ ἄλλον ἥρωα εἶναι, τῇ τε εὐγενεΐα τεκμαιρόμενος καὶ τῷ κάλλει καὶ τῇ ῥώμῃ τῆς ψυχῆς καὶ τῷ νέον μεταλλάξαι ἐξ ἀνθρώπων καὶ τῇ Ὀμήρου ἐπ' αὐτῷ ποιήσει καὶ τῷ ἐρωτικὸν γενέσθαι καὶ φιλέταιρον, ὥς καὶ ἐπαποθανεῖν ἐλέσθαι τοῖς παιδικοῖς. ἀπὸ δὲ τοῦ Ψιλοῦ καλουμένου στόματος τοῦ Ἰστρου ἐς τὸ δεύτερον στόμα στάδιοι ἐξήκοντα. ^[5]
- 24 1 ἐνθένδε ἐπὶ τὸ Καλὸν καλούμενον στόμα στάδιοι τεσσαράκοντα. καὶ ἀπὸ τοῦ Καλοῦ ἐπὶ τὸ Νάρακον ὧδε ὀνομαζόμενον στόμα τέταρτον τοῦ Ἰστρου στάδιοι ἐξήκοντα.
- 24 2 ἐνθένδε ἐπὶ τὸ πέμπτον εἴκοσι καὶ ἑκατόν, καὶ ἔνθεν εἰς Ἰστρίαν πόλιν στάδιοι πεντακόσιοι. ἐνθένδε ἐς Τομέα πόλιν στάδιοι τριακόσιοι.
- 24 3 ἀπὸ δὲ Τομέως εἰς Κάλλατιν πόλιν ἄλλοι τριακόσιοι· ὄρμος ναυσίν. ἐνθένδε ἐς Καρῶν λιμένα ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ ἡ γῆ ἐν κύκλῳ τοῦ λιμένος Καρία κληῖται. ἀπὸ δὲ Καρῶν λιμένος ἐς Τετρισιάδα στάδιοι εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ἐνθένδε εἰς Βιζώνην χώρον ἔρημον στάδιοι ἐξήκοντα. ^[5]
- 24 4 ἀπὸ δὲ Βιζώνης εἰς Διονυσόπολιν στάδιοι ὀγδοήκοντα. ἐνθένδε εἰς Ὀδησσὸν διακόσιοι· ὄρμος ναυσίν. ἐκ δὲ Ὀδησοῦ ἐς τοῦ Αἴμου τὰς ὑπωρεΐας, αἱ δὲ εἰς τὸν Πόντον καθήκουσιν, στάδιοι τριακόσιοι ἐξήκοντα.
- 24 5 καὶ δεῦρο ὄρμος ναυσίν. ἐκ δὲ τοῦ Αἴμου εἰς Μεσημβρίαν πόλιν ἐνενήκοντα· ὄρμος ναυσίν. καὶ ἐκ Μεσημβρίας εἰς Ἀγχιάλον πόλιν στάδιοι ἑβδομήκοντα, καὶ ἐξ Ἀγχιάλου εἰς Ἀπολλωνίαν ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν.
- 24 6 αὗται πᾶσαι αἱ πόλεις Ἑλληνίδες εἰσίν, ὥκισμέναι ἐν τῇ Σκυθίᾳ, ἐν ἀριστερᾷ ἐσπλέοντι εἰς τὸν Πόντον. ἐκ δὲ Ἀπολλωνίας ἐς Χερρόνησον στάδιοι ἐξήκοντα· ὄρμος ναυσίν. καὶ ἐκ Χερρονήσου ἐς Αὐλαίου τεῖχος πεντήκοντα καὶ διακόσιοι. ἐνθένδε ἐς Θυνιάδα ἀκτὴν εἴκοσιν καὶ ἑκατόν. ἀπὸ δὲ Θυνιάδος εἰς Σαλμυδησσὸν στάδιοι διακόσιοι. ^[5]
- 25 1 τούτου τοῦ χωρίου μνήμην πεποίηται Ξενοφῶν ὁ πρεσβύτερος, καὶ μέχρι τούτου λέγει τὴν στρατιὰν ἐλθεῖν τῶν Ἑλλήνων, ἧς αὐτὸς ἡγήσατο, ὅτε τὰ τελευταῖα σὺν Σεύθῃ τῷ Θρακὶ ἐστράτευσεν.
- 25 2 καὶ περὶ τῆς ἀλιμενότητος τοῦ χωρίου πολλὰ ἀνέγραψεν, ὅτι ἐνταῦθα ἐκπίπτει τὰ πλοῖα χειμῶνι βιαζόμενα, καὶ οἱ Θρᾶκες οἱ πρόσχωροι ὅτι ὑπὲρ τῶν ναυαγίων ἐν σφίσιν διαμάχονται.
- 25 3 ἀπὸ δὲ Σαλμυδησοῦ εἰς Φρυγίαν στάδιοι τριάκοντα καὶ τριακόσιοι. ἐνθένδε ἐπὶ Κυανέας εἴκοσι καὶ τριακόσιοι. αὗται δὲ αἱ Κυανεαὶ εἰσιν, ἃς λέγουσιν οἱ ποιηταὶ πλαγκτὰς πάλαι εἶναι, καὶ διὰ τούτων πρώτην ναῦν περᾶσαι τὴν Ἀργῷ, ἣτις ἐς Κόλχους Ἰάσονα ἤγαγεν. ^[5]
- 25 4 ἐκ δὲ Κυανέων ἐπὶ τὸ Ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Οὐρίου, ἵναπερ τὸ στόμα τοῦ Πόντου, στάδιοι τεσσαράκοντα. ἐνθένδε εἰς λιμένα Δάφνης τῆς Μαινομένης καλουμένης στάδιοι τεσσαράκοντα. ἀπὸ δὲ Δάφνης εἰς Βυζάντιον ὀγδοήκοντα. τάδε μὲν καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου ἐπὶ Βόσπορον τὸν Θράκιον καὶ πόλιν Βυζάντιον. ^[5]